

Original Research

A Study on Temporary Orders in Iranian Arbitration with an Approach to International Communities

Ahmad Pourabrahim ^{1*}, Mohammad Haghighi Azgami²

1 Assistant Professor of Criminal Law and Criminology, Department of Law, Faculty of Humanities, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran.

2 PhD Student in Private Law, Department of Law, Faculty of Humanities, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran.

Article ID: ahrar-53219

<p>Received: July , 25, 2024</p> <p>Accepted: September, 22 ,2024</p> <p>Available online: September, 22 ,2024</p> <p>Keywords: Arbitration, temporary injunction, preliminary injunction, recognition, enforcement</p> <p>Main Subjects: Civil Law</p>	<p>Abstract Regarding “interim measures” in the UNCITRAL Model Law (amended 2006), the UNCITRAL Arbitration Rules (amended 2010), and the Iranian Law on International Commercial Arbitration (1997), it is noted that the Civil Procedure Code remains silent on this matter, leading to differences of opinion and discretionary interpretations among legal scholars and judges.</p> <p>The disputes that arise concern issues such as:</p> <ul style="list-style-type: none"> • The effects of interim measures on the parties, the arbitral tribunal, and the courts • Their enforcement and guarantees • The distinction between interim measures and other legal institutions <p>Some of these matters are reflected in the UNCITRAL Arbitration Rules and national laws, and have also been discussed in legal doctrine. The UNCITRAL Model Law provides for a pre-award authority regarding interim measures. The main subject of relevance is the consideration of interim measures as an arbitral act and their enforcement in both international and domestic contexts. The distinction between primary and ancillary recognition of interim measures is also significant. Based on general rules governing interim measures and a realistic view of their objectives, the possibility of enforcement and recognition of such measures exists, although certain direct and indirect enforcement guarantees—such as recourse to courts for interim measures—remain available. This research, while highlighting some features of interim measures, aims to explore their recognition and enforcement.</p>
--	--

*Corresponding Author: Ahmad Pourabrahim

Address: Assistant Professor of Criminal Law and Criminology, Department of Law, Faculty of Humanities, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran.

Email: pourebrahim@iaurasht.ac.ir

Extended Abstract

1. Introduction

Arbitration in most developed countries of the world has been accepted alongside court litigation, and its laws are updated in line with modern societal contracts. Unfortunately, our legislator has neglected this practice, and surprisingly, even legal doctrine has paid little attention to examining the laws of other countries. As a result, arbitration has not gained acceptance in domestic commercial relations. Perhaps in domestic law, this traditional method in terminology and modern in concept has been avoided, and parties turn to judicial courts to resolve disputes. However, in the international arena, in order to safeguard the rights of our nationals and protect the country's national interests, we will require effective laws and familiarity with the international arbitration rules of other countries. This is because, in the international sphere, the prevailing approach of states has increasingly moved toward arbitration as a method for resolving international disputes.

2. Theoretical Framework

Arbitral tribunals, in addition to adjudicating the principal claim, must also have the authority to order temporary measures such as preventing the sale or delivery of the subject matter, or the production of evidence. In judicial courts, such actions are carried out through interim measures. Regarding whether arbitration also possesses such an institution, arbitral systems have given a positive answer; among them, the UNCITRAL Model Law and the UNCITRAL Arbitration Rules contain provisions in this respect.

3. Methodology

It is obvious that the method of realization is descriptive and analytical, which has been collected and researched on the subject of this present article by referring to books, articles, and documents.

4. Results & Discussion

In countries like Iran, Angola, and Indonesia, arbitrators lack authority to issue interim measures before tribunal formation, while courts in Spain, Slovakia, and Singapore hold this power. Globally, arbitration systems recognize parallel jurisdiction of courts and arbitrators, with interim measures serving as urgent, temporary protections until a final award. Iran's domestic arbitration law is silent, leaving the competence mostly to courts, but the 1997 International Commercial Arbitration Law—based on the UNCITRAL Model Law—does grant arbitrators this right. The main gap remains the absence of a clear standard for “urgency.”

5. Conclusions & Suggestions

The concurrent jurisdiction of courts and arbitrators is not acceptable, and the concerning issue is that appropriate provisions for arbitrators in domestic arbitration do not exist. However, with due respect, it is suggested that, given the favorable stance of Iran's Law on International Commercial Arbitration—which has taken an effective step toward advancing the institution of arbitration in the international sphere—the Civil Procedure Code should be amended so that domestic arbitrators are also explicitly granted the authority to issue interim measures, with clear textual provisions affirming this competence.

جستاری بر دستور موقت در داوری ایران با رویکردی بر جوامع بین الملل

احمد پوراابراهیم^{۱*}، محمد حقیقی ازگمی^۲

۱ استادیار حقوق جزا و جرم شناسی، گروه حقوق، دانشکده علوم انسانی، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران.

۲ دانشجوی دکتری حقوق خصوصی، گروه حقوق، دانشکده علوم انسانی، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران.

کد مقاله: ahrar-53219	
تاریخ دریافت:	چکیده
۵ مرداد ۱۴۰۳	<p>من باب ((دستور موقت)) در قانون نمونه آنسیترال ((اصلاحی)) ۲۰۰۶، قواعد داوری آنسیترال ((اصلاحی)) ۲۰۱۰))، در قانون داوری تجاری بین المللی ۱۳۷۶ ایران آمده که قانون آیین دادرسی مدنی در این باره مسکوت بوده و میان دکتترین حقوقی و قضات، اختلاف نظر سلیقه ای وجود دارد. اختلافاتی که مطرح می شود؛ همانند آثار دستور موقت در ارتباط با طرفین، مرجع داوری و دادگاه؛ اجرا و ضمانت آن؛ تفاوت ((دستور موقت)) با نهادهای دیگر؛ برخی از این مسائل در قواعد داوری آنسیترال و قوانین ملی بازتاب داشته و دکتترین حقوقی نیز در این مورد بحث داشته اند. قانون نمونه آنسیترال، مرجع پیش دستور را پیش بینی کرده است. اهم موضوع ارتباط با دستور موقت، جستار راجه به آن به عنوان اقدام داور و اجرای آن در گستره بین المللی و داخلی است. شناخت اصلی و تبعی آن از دیگر مسائل قابل توجه بوده که با توجه به قواعد عمومی ((دستور موقت)) و نیز با نگرش واقع بینانه به اهداف آن؛ امکان اجرا و شناسایی ((دستور موقت)) وجود خواهد داشت هر چند که پاره ای از ضمانت های اجرا مستقیم و غیر مستقیم همچون مراجعه به دادگاه برای دستور موقت وجود دارد. موضوع این پژوهش ضمن اشاره به برخی از ویژگی های دستور موقت، بحث در منظر شناسایی و اجرای این دستورات را در پی خواهد داشت.</p>
تاریخ پذیرش:	
۱ مهر ۱۴۰۳	
تاریخ انتشار:	
۱ مهر ۱۴۰۳	
کلیدواژه ها:	<p>داوری، دستور موقت، پیش دستور، شناسایی، اجرا</p>
محورهای موضوعی:	<p>حقوق مدنی</p>

نویسنده مسئول: احمد پوراابراهیم

آدرس: استادیار حقوق جزا و جرم شناسی، گروه حقوق، دانشکده علوم انسانی، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران.

ایمیل: pourebrahim@iaurasht.ac.ir

۱- مقدمه

داوری در بیشتر کشورهای پیشرفته جهان همسو با دادرسی در دادگاه ها مورد مقبولیت قرار گرفته است و قوانین آن متناسب با قراردادهای مدرن جامعه به روز میشود اما جای تاسف دارد که قانون گذار ما از این فعل غافل شده بلکه با تعجب حتی دکترین حقوقی هم کمتر به واکاوی در قوانین کشورهای دیگر پرداخته اند در نتیجه منجر به عدم مقبولیت در روابط تجاری داخلی شده شاید در قانون داخلی از این شیوه سنتی در اصطلاح و مدرن در مفهوم اجتناب نموده شده و برای رفع اختلافات به محاکم قضایی رجوع میکنند اما در جهان بین الملل به منظور حفظ حق اتباع خود و محافظت از حقوق ملی کشور خواستار قوانین کار آمد و آشنایی با قواعد داوری بین المللی سایر کشورها خواهیم بود چون که در جهان بین الملل، رویکرد کشورها، به سمت این روش برای رفع اختلافات بین المللی رفته است . مراجع داوری متمم بر رسیدگی به اصل خواسته ، باید اقدامات موقتی مانند جلوگیری از فروش مبیع و یا تسلیم آن ، ارائه مدرک را نیز در اختیار داشته باشند. در مراجع قضایی در چنین مواردی از طریق دستور موقت این اقدام صورت می گیرد. در این باره که آیا داوری نیز چنین نهادی را در اختیار دارد، نظام داوری، پاسخ مثبت داده اند؛ از جمله ، قانون نمونه و قواعد داوری آنسیترال دربردارنده ی مقرراتی در این باره دارد . از مباحث مهم در موضوع دستور موقت شناسایی و اجرای آن خواهد بود که موضوعی با وجود تصویب و در قانون نمونه ، هنوز در حقوق برخی کشورها مورد اختلاف سلیقه ای است و شیوه ها و ضمانت اجرا آن تاریک به نظر میرسد. متأسفانه ایران نیز چنین وضع تاریکی در دستور موقت در خصوص داوری دارد زیرا علاوه بر اینکه سکوت قواعد داوری داخلی، شناسایی و اجرای آن نیز در رویه قضایی بازتاب ندارد، نیازمند بررسی جهانی است تا با شناخت موثر تر از این موضوع، راهکارهای منطقی مورد کاوش قرار گیرد. در قانون ایران هر چند داوری سابقه ای شگرف دارد اما به نظر می رسد با تحولات مدرن جامعه، هم پا نیست و بسیاری از ابهامات در داوری های ملی وجود دارد. با تصویب قانون داوری تجاری بین المللی (۱۳۷۶) که منطبق بر قانون نمونه بود، اهم قواعد داوری و از جمله دستور موقت در آن پیش بینی شده است اما با توجه به تغییرات بعدی در سال ۲۰۰۶ و نیز تغییرات سال ۲۰۱۰. قواعد داوری آنسیترال ، باید گفت هم به لحاظ قانون گذاری و هم به جهت ادبیات دکترین حقوقی عزیز ما ، تلاش های چندانی در این زمینه به عمل نیامده و از این رو، حقوق داوری ایران با قواعد بین المللی فاصله مدیدی دارد؛ باید دانست ایران در میان کشورهای همسایه از جایگاه قابل توجهی در زمینه تجاری برخوردار است . دستور موقت در داوریه ای بین المللی از جماعت آرای قابل شناسایی و قابل اجرا محسوب میشوند و از جمله مشمول کنوانسیون نیویورک (۱۹۵۸) که ایران در سال ۱۳۸۰ آن را تصویب نموده ، هستند. بدیهی است روش تحقق به صورت توصیفی و تحلیلی است که با مراجعه به کتب ، مقالات و اسناد به گردآوری و پژوهش در مورد موضوع این مقاله حاضر پرداخته شده است .

۲- مبانی دستور موقت و داوری

دستور موقت اقدامی است موقتی، در صورتی که تصمیم گیری در خصوص اصل موضوع مورد اختلاف مدتی زیاد به طول خواهد انجامید به ناچار نیاز دستور موقت احساس میشود تا حقوق طرف درخواست کننده حفظ شده باقی بماند. داوری رسیدگی غیر از مراجع دولتی و دادگاه است، طرفین در قراردادی جداگانه و یا درج شرط ضمن عقد در قرارداد اصلی برای اینکه رسیدگی به اختلاف آنها بصورت کاملاً خصوصی و سریع و به دور از تشریفات آیین دادرسی دادگاهها باشد، اختلافات خود را به داوری ارجاع میدهند. بدین ترتیب برای شناخت و وجود دستور موقت در داوری نیاز به بررسی مفاهیم آنها نیز احساس میشود.

۳- مفهوم دستور موقت

به طور کلی دستور موقت یک اقدام موقتی و گذرا است، تعاریف مختلفی از آن به عمل آمده است. دستور موقت به معنای قرار از جانب دادگاهی مبنی بر فعل معین یا ترک فعل معین یا توقیف مال معین (لنگرودی ۱۳۸۸:۳۸۵) این استدلال همان ماده ۷۷۸ قانون گذشته آیین دادرسی مدنی بوده که در ماده ۳۱۶ قانون فعلی آیین دادرسی مدنی فرو آمده و تعریفی جامع دستور موقت در اموری صادر میشود که موضوع آن دارای فوریت باشد، به همین دلیل عنوان دستور موقت در دادرسی فوری مبحث ششم از باب سوم آمده است. بنابراین برای شناخت ابتدا باید دادرسی فوری تعریف و بعد از آن دستور موقت معلوم گردد؛ چون از باب دادرسی فوری است که قانون گذار تأسیس دستور موقت را ایجاد و به رسمیت شناخته است. قانونگذار در مورد اعمال این نوع قرار، فوری بودن را ملاک قرار داده است، مقنن در ماده ۳۱۰ ق.آ.د.م شرح خواهد داشت که : در مواردی فعل تعیین تکلیف آن فوریت دارد، دادگاه به درخواست ذینفع مبادرت به اقدام به ((دستور موقت)) میکند. برای درخواست و اعمال دستور موقت باید دادرسی فوری صورت گیرد و در اموری که تعیین تکلیف آن فوریت دارد، پیش بینی شده است، ولی معیار فوری بودن را قانونگذار مشخص ننموده است (شمس، ۱۳۸۶:۳۶۵). در حقوق کشورهای دیگر از اصطلاح دادرسی فوری نام برده نشده است. ولی برای دستور موقت در حقوق آمریکا اصطلاح *injunction* قرارانسداد است که قرار دادگاه دایر بر انجام امری الزام به انجام دادن یا منع کردن از عمل را گویند. برای تحصیل دستور موقت، مدعی باید اثبات کند که هیچگونه جبران صریح، کافی و کاملی در قانون حقوق نوشته یا رویه قضایی وجود ندارد و اینکه به آسیب و زیانی غیر قابل جبران منجر خواهد شد مگر اینکه خواسته مزبور دستور موقت صادر و اعطاء گردد (نهرینی، ۱۳۹۰:۳۷). همچنین دستور موقت به معنایی که دستور و قرار منطبق به احوالات پرونده، با ((دستور دادن)) به عملی که دادگاه به عنوان ضرورت نتیجه به عدالت لازم تلقی می کند، یا با ممنوع کردن عملی که به نظر میرسد مغایرت با انصاف و حسن نیت می باشد، تعبیرگردیده (Brayan, 2001:80)

۴- مفهوم داوری

داوری شرح است از حل و فصل اختلاف بین طرفین در خارج از دادگاه به وسیله شخص یا اشخاصی که طرفین یا ثالث آنها را در این جهت انتخاب نموده باشند (شمس، ۵۰۲:۱۳۸۶). به تعبیری آگاهانه قانونگذار در تعریف داوری در ماده ۱ قانون داوری تجاری بین المللی ایران مصوب ۱۳۷۶ اعلام نموده: داوری عبارت است از رفع اختلاف بین متداعیین در خارج از دادگاه به وسیله شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی مرضی الطرفین و یا انتصابی در قسمت دوم ماده قانونگذار داوری بین المللی را تعریف نموده داوری بین المللی عبارت است از اینکه یکی از طرفین در زمان انعقاد موافقتنامه داوری به موجب قوانین ایران تبعه ایران نباشد قانون داوری تجاری بین المللی، ۱۳۷۶، ماده ۱. داوری در حقوق ایران در قانون قدیم آیین دادرسی مدنی طی مواد ۶۳۲ الی ۶۸۰ آمده بود. بعد از آن با تصویب قانون جدید آیین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۷۹ شرایط و ارکان داوری طی مواد ۴۵۴ الی ۵۰۱ بیان گردید. قانون داوری تجاری بین المللی ایران مصوب سال ۱۳۷۶ با اقتباس از قانون نمونه داوری آنسیترال مصوب ۱۹۸۵ در جهت پیشبرد اهداف بین المللی تصویب شد. تصویب قانون نمونه آنسیترال در جهت متحد کردن قواعد و قوانین داوری کشورهای مختلف بود. تا قبل از الگوبرداری ایران از قانون نمونه دعاوی داوری تجاری بین المللی بر اساس مواد مربوط به داوری در قانون آیین دادرسی رسیدگی میشد که بعد از تصویب آن براساس قانون نمونه، دعاوی داخلی از بین المللی جدا شد.

۵- صدور دستور موقت در داوری

قانون داوری تجاری بین المللی ایران در مواد ۹ و ۱۷ برای داور اختیار صدور ((دستور موقت)) را در نظر گرفته است. طبق ماده ۹ قانون داوری تجاری بین المللی: هر یک از طرفین، قبل یا حین رسیدگی داوری میتوانند از رئیس دادگاه موضوع ماده ۶ صدور قرار تأمین و یا دستور موقت را درخواست نمایند. با توجه به بند ۱ ماده ۶ تا زمانی که مقرر داوری مشخص نشده، به عهده دادگاه عمومی تهران است. داور و مرجع داوری زمانی صالح به رسیدگی است که مرجع داوری تشکیل شده و داور مسوول رسیدگی باشد و اختلاف به او ارجاع شده باشد. این ماده مؤید این معنا است که قبل از اینکه داوری تشکیل گردد فقط باید از دادگاه صالح ((دستور موقت)) را درخواست نمود.

۶- دستور موقت قبل از تشکیل داوری ((دادرسی فوری))

در کشور اسپانیا به استنباط از قانون و مقررات مراجع داوری داخلی، برای طرفینی که قبل از آغاز فرایند داوری، محتاج به اقدام دستور موقت باشند تنها راه موجود را مراجعه به دادگاه ایالتی می داند (Mullerat Iurisvalls 2013:428) اسپانیا بر خلاف ایران صدور دستور موقت را قبل از تشکیل داوری در مقررات خود احقاق کرده و آن هم در گستره قوانین داخلی کشور خویش تنها گام را هم رجوع به دادگاه های ایالتی دانسته است. در قانون داوری کشور اسلواکی داوری فوری ((دستور موقت))، شامل هیچ مقرراتی نبوده. با این وضع قوانین آیین دادرسی دادگاه داوری اتاق بازرگانی کشور اسلواکی به شکل جزئی و فقط در ارتباط به حفاظت از ادله، بحث را فرا گرفته است. اگر یکی از طرفین بعد از اقامه دعوا و قبل از تشکیل داوری، درخواست ((دستور موقت)) کند، رئیس دادگاه داوری اتاق بازرگانی کشور اسلواکی خواهد توانست کارشناسی را انتخاب کرده و گام مناسب دیگری را برای حفاظت از ادله انجام بدهد

(ETAl&Prekop,2013:418). برخی از کشورها نظیر ایران ، اندونزی (EtAl & Janis Roosdiono, 2013:255) اتریش (Bohm&Proksch,2013:89) آنگولا (EtAl&Miranda,2013:76) متاسفانه هیچکدام دادرسی فوری در داوری را در مقررات خود پیش بینی نکرده اند. در لیتوانی هم قانون داوری شامل هیچ مقرراتی در خصوص دادرسی فوری در داوری نیست . حال انتظار می‌رود که نسخه جدیدی از مقررات دادگاه داوری تجاری ویلنیوس جریان دادرسی فوری را پیش بینی کند در (Daujotas, 2013:313) و در پهنه ی روسیه نیز اقدامات موقت ممکن است حتی قبل از اقامه دعوا در دیوان داوری رخ دهد. قانون گذار تعیین نموده که آیا امکان ارائه درخواست دستور اقدامات موقت به هیات داوری قبل از اقامه دعوا وجود دارد یا خیر؟ در اتاق بازرگانی و صنعت مسکو؛ مطابق مقررات هیات داوری تقاضای اقدامات موقت ممکن است قبل از اقامه دعوا ارائه شود در چنین مواردی رئیس دیوان داوری تصمیم می‌گیرد. دیوان داوری در اتاق وکلای مدافع سنت پترزبورگ ؛ قواعد دیوان داوری چنین امکانی را صلاح ندانسته و تعیین نمی کنند. (Zaletova&Menshikova&Anishchenko,2013:383).

به صلاح دید قوانین کمیسیون های داوری دریایی و دادگاه داوری تجاری بین المللی امکان خواهد داشت تا شخص یا اشخاص برای اقدامات موقت قبل از داوری به ترتیب به کمیسیون داوری دریایی و یا رئیس دادگاه داوری تجاری بین المللی مراجعه نمایند. در این باره رئیس دادگاه داوری تجاری بین المللی یا کمیسیون داوری دریایی توانمند به تعیین مقدار و شکل تضمین برای این ادعا می باشد که برای طرفین الزام آور مفهوم برداری شده و تا صدور حکم نهایی داوری لازم الاجرا خواهد بود (Et Al & Filatov 2013:482).

۷- اختیار داوران جهت صدور دستور موقت

مرجع صدور دستور موقت بر طبق قوانین ملی اکثر کشورها دادگاهها هستند. معمولاً قوانین داوری داخلی از جمله قانون آیین دادرسی مدنی ایران به داوران اجازه صدور دستور موقت را نمیدهند. این صلاحیت برای دادگاه و قضات داخلی به صورت اختیار اضافی بوده و به طور معمول در اختیار قاضی است که اقتدار بیشتری دارد. قاضی اقتدار خود را از دولت خواهد گرفت. تقاضای دستور موقت از دادگاه صلاحیت دار به رسیدگی اصل دعوا چه قبل از اقامه اصل دعوا چه بعد از اقامه دعوا و همچنین ضمن اقامه ی دعوا میتوان تقاضا نمود؛ صدور دستور موقت نیز با احراز فوریت موضوع و رسیدگی به آن توسط قاضی صادر میشود. در ماده ۱۷ قانون تجاری بین المللی ایران ((مصوب ۱۳۷۶)) حدود اختیار و صلاحیت برای داور و مرجع داوری در نظر گرفته شده تا بتوانند ((دستور موقت)) صادرکنند و ماده ۱۷ قانون داوری تجاری ایران با الگو برداری از قانون نمونه داوری آنسیترال به مرجع داوری این اختیار را اعطاء نموده است. حکم این ماده تکمیلی بوده و با تصریح و یا منع طرفین تغییر پذیر است، در ادامه این ماده آمده مگر آنکه طرفین موضوع داوری به نحو دیگری توافق کرده باشند در این مورد صلاحیت دادگاه در امور فوری باقی میماند و تنها در قراردادهای مشمول قانون داوری تجاری بین المللی می تواند دستور موقت صادر نماید(خدابخشی، ۱۳۹۱:۲۲۷). البته آنچه در این ماده ذکر شده به صورت آمره نیست، باید گفت طرفین قرارداد داوری قبل از اینکه دعوا را به داوری ارجاع دهند میتوانند توافق کنند که داور صلاحیت صدور دستور موقت و یا اقدامات تأمینی را در جهت حفظ حقوق طرفین یا یکی از آنها نداشته باشد. اینکه قاعده آمره نیست به این جهت است که علی- الاصول داوری و رسیدگی‌های داوری اختیاری است. اصل حاکمیت اراده نیز این توانایی را برای طرفین اختلاف ایجاد کرده و توافق نسبت به آن را امکان پذیر دانسته است. اقدامات تأمینی و موقت میتواند تدبیری باز دارنده و جبرانی مهم در داوری های بین المللی باشند (VonUden Maritime, 1998:37) اثر این اقدامات توزیع

خطر و مشکلات ناشی از اقامه دعوا و طول مدت دعوی اصلی بین طرفین می باشد، به گونه‌ای که خطرات و سختی‌هایی را که به طور معمول برای یکطرف دعوا وجود دارد طرفی که درخواست اقدامات موقت را میکند) ، به طرف دیگر نیز انتقال میدهد (Holtzman,1995:542). در حقوق برخی کشورها مرجع داوری اختیار صدور دستورها و قرارهای موقت را ندارد یا حداقل اختیار آنها در این خصوص بسیار محدود است و تنها دادگاهها عهده دار چنین اختیاری میباشند. تنها دادگاهها اختیار و قدرت انحصاری حاکمیتی دارند که پیش از رسیدگی به ماهیت دعوا، بر طرفین آن اعمال اصلاح نمایند (نیکبخت، ۲۵۸: ۱۳۸۰). به نظر میرسد به طور همزمان هم برای دادگاهها و هم برای داوران این اختیار صدور دستور موقت وجود داشته باشد. البته باید گفت چون صدور دستور موقت در صلاحیت دادگاهی است که به اصل دعوا رسیدگی می‌کند ، در صورت وجود موافقتنامه داوری و رجوع به داور جهت گرفتن دستور موقت ، امکان صدور دستور در این مورد، هم از دادگاه و هم از داور غیر ممکن می‌شود(شمس،۵۴۵: ۱۳۸۶). البته درخواست دستور موقت از مرجع داوری صرفاً زمانی ممکن است که مرجع تشکیل شده باشد. ولی از دادگاه به علت حضور همیشگی که دارند تقاضای دستور موقت به طور مداوم امکانپذیر است (مافی و پارسافر، ۱۱۵: ۱۳۹۰). اما باید گفت با وجود اینکه نصی جهت ممانعت داوران از صدور دستور موقت وجود ندارد می‌توان قائل بر این بود که داوران حق صدور دستور موقت را دارا می باشند. همچنین عدم وجود چنین مقرره‌ای را میتوان بدیهی بودن این امر دانست، زیرا از آنجایی که مرجع داوری صلاحیت رسیدگی به انواع دعاوی و اختلافات را دارند در نتیجه میتواند به امور فوری نیز رسیدگی نمایند. قانون داوری و مقررات مجمع کشاورزی کشور جمهوری چک، هیچ مورد از داوری نسبت به اقدام فوری را پیش ترسیم نکرده. تصمیم داوری فوری به عنوان اقدام موقت شناخته خواهد شد ((منطبق با مقررات کلی در مورد اقدامات موقت)) که از توانایی داوری خارج خواهد بود ((اقدامات موقت ممکن است فقط توسط دادگاه ها اعمال شود)) (lohlavekBe,2013:163). مقررات کشور جمهوری چک به وضوح اقدامات دستور موقت را از صلاحیت داور یا داوران خارج میدانند. حسب ***مقررات بین المللی داوری تجاری کشور کره ممکن خواهد بود که یکی از طرفین از مقام قضایی صالح برای اقدام به دستور موقت یا تامینی قبل از ارسال درخواست به داوری درخواست نماید . مقررات داخلی و بین المللی جدید تجدیدنظر شده داوری تجاری کره رسیدگی سریع را در صورت ایجاد شرایط خاص صحیح دانسته است . در این صورت دبیرخانه داوری تجاری کشور کره به استناد از ((ماده ۵۷)) قوانین داخلی خود و بدون متوسل شدن به روش معمول انتصاب داوری از داوری واحد استفاده و انتخاب خواهد کرد این قانون جنبه ی تکمیلی بودن دارد. (EtAl&Yoon,2013:284).

۸- تخطی از موافقتنامه داوری ((عدم ضمانت اجرای دستور موقت در داوری))

یکی از ایرادات و معایب دستور موقت صادره توسط داور و مرجع داوری این است که ضمانت اجرای خوبی جهت اجرای صحیح آن وجود ندارد. یکی از دلایلی که خواهان قرار دستور موقت را از دادگاه با وجود موافقتنامه داوری تقاضا میکند، این است که

۱- نظریه مشورتی اداره حقوقی دادگستری، ۱۱۵۹۷/۷ ، ۹/۱۱/۱۳۷۱ .

دستور موقت صادره از ضمانت اجرای کافی برخوردار نیست (افتخار جهرمی، ۳۷: ۱۳۸۷). این عیب در دستور موقت صادره توسط داور باعث میشود طرفی که تقاضای دستور موقت را دارد برای اینکه دچار اشکال در اجرای آن نشود با تشکیل مرجع داوری حتی هنگام رسیدگی به

موضوع در مرجع این تقاضا را از دادگاه صالح انجام و خود آن را اجرا کند. باید گفت بدلیل قدرت اجبارکنندگی دادگاه که به مراتب بیشتر از داور و مرجع داوری است، این شبهه وجود دارد که با تقاضای خواهان دستور موقت از دادگاه هنگام رسیدگی داوری از موافقتنامه و یا قرارداد داوری عدول می‌شود؟ اما میتوان قواعد و مقررات دیوانهای داوری را بررسی کرد که اگر از دادگاه تقاضای صدور دستور موقت شود قرارداد داوری لغو و از بین نمی‌رود و به حیات خود ادامه میدهد. در قانون نمونه ماده ۱ و ۲۶ مقررات آنسیترال و همچنین ماده ۲۳ مقررات آی.سی.سی در همین راستا وضع شده است. به این مبنا که اگر از دادگاه با توجه به رسیدگی های داوری تقاضای صدور قرار دستور موقت شود این امر به معنای الغای موافقتنامه داوری نیست و رویه متداول داوری های بین المللی نیز بر بقاء صلاحیت مرجع داوری در رسیدگی ماهوی بعد از صدور قرار تأمین است (David 1984:22) باید گفت که اصل استقلال طرف ذینفع حکم میکند (Horning, 1190:15) که با وجود تشکیل مرجع داوری ذینفع بتواند به جای مراجعه به داوران از دستگاه قضائی تقاضای صدور دستور موقت نماید و این امر به معنای اعراض از صلاحیت داوری نیست (Fouchard 1996:1309). در اغلب قواعد داوری ضمن اعطای حق صدور دستور موقت به داور، به معنای اعراض از صلاحیت مرجع داوری و عدول از موافقتنامه داوری نیست (مافی و پارسا، ۱۱۵: ۱۳۹۰). اینکه با وجود موافقتنامه داوری از دادگاه تقاضای صدور دستور موقت شود، این به معنای الغای قرارداد داوری نیست که در ماده ۹ قانون داوری نمونه آنسیترال هم آورده شده است.

۹- زمان صدور دستور موقت

این طور که قبل از ارجاع پرونده به مرجع داوری در هر شرایطی از دادگاه تقاضای صدور دستور موقت میشود. ولی پس از تشکیل داوری و زمانی که پرونده به داوری ارجاع شد حق مراجعه به دادگاه محدود به شرایط یا اوضاع و احوال مقتضی است. همچنین این تقسیم بندی در قواعد داوری دادگاه بینالمللی لندن از سوی قانون گذار لحاظ شده و تنها در موارد استثنایی پس از تشکیل داوری حق مراجعه به دادگاه برای تقاضای دستور موقت وجود دارد (نیکبخت، ۲۹۸: ۱۳۸۰). به وضوح بعد از تشکیل داوری حق صدور دستور موقت در اختیار مرجع داوری و داور است. مرجع داوری در هر صورت اختیار اعمال انواع مختلف اقدامات موقت، دستورات موقت را دارد (Deranis, 1988:276). در برخی سیستم های حقوقی قواعدی صریح مبنی بر اینکه از مرجع داوری یا از دادگاه دستور موقت تقاضا شود وجود ندارد. در این موارد اکثر قضات بر این نظرند که باید به موازات دادگاه برای داور و مرجع داوری نیز اختیار صدور دستور موقت قائل شد. ماده ۹ قانون داوری نمونه آنسیترال که قانون داوری تجاری بین المللی ایران از آن متأثر است، در ماده ۹ خود صلاحیت عام دادگاهها (دادگاههای محل داوری را برای اعمال دستورات موقت حمایتی مورد تأیید قرار داده است. رجوع یکی از طرفین به این دادگاهها مغایر موافقتنامه داوری نمی‌باشد. پس در هر صورت این اختیار و صلاحیت برای دادگاه با وجود موافقتنامه داوری محسوب است. طرفین یک قرارداد داوری میتوانند دادگاه را از صدور دستور موقت منع کنند به این دلیل که داوری مبنی بر اختیار و توافق طرفین است. ولی این توافق باید صراحت داشته وگرنه همین که شرط داوری وجود داشته باشد باعث منع دادگاه از صدور دستور موقت نخواهد بود.

۱۰- دستور موقت در داوری های ایران و جوامع بین الملل

در حقوق ایران صدور دستور موقت از صلاحیت های ذاتی و عام دادگاه ها می باشد، اینکه برخلاف آن توافقی شود خلاف قواعد آمره می

باشد. ولی در خصوص قانون داوری تجاری ایران در ماده ۱۷ آمده نیست و توافق برخلاف آن امکان پذیر است و میتوان با توافق از داور صلاحیت صدور دستور موقت را گرفت. صلاحیت مرجع داوری با وجود موافقت نامه داوری اصل است، در موارد استثنائی تقاضا از دادگاه صورت می گیرد که فرع محسوب می شود. اعمال دستور موقت توسط مرجع داوری بر دادگاه ها برتری دارد و اختیارات دادگاهها محدود می شود به مواردی که حمایت و دستورات مؤثر توسط دیوانهای داوری و داور میسر نیست (نیکبخت، ۳۰۶: ۱۳۸۰). باید گفت صدور دستور موقت توسط هر دو مرجع دادگاه و داوری حتی در صورت مخالفت مرجع دیگر منع قانونی نخواهد داشت. ولی مراجعه به دادگاه به ویژه در مواردی که هنوز محکمه داوری تشکیل نشده و یا صدور دستور موقت علیه شخص ثالث ضرورت پیدا می کند اهمیت خود را نمایان می سازد (S.Kroll,2009:267). در این گونه موارد ضعف داوری کاملاً آشکار و مشخص می گردد. اما باید گفت صلاحیت داور جهت رسیدگی به اختلاف ناشی از توافق طرفین است، بدین ترتیب هر اقدام لازم برای حل و فصل اختلاف را میتواند انجام دهد و شامل اقدامات تأمینی نیز میشود (Gary,2001:923). بدین ترتیب در برخی موارد مداخله دادگاه دادگستری و حق مراجعه ذینفع به دادگاه در هر مرحله از داوری غیر قابل اجتناب است. با این وضع، ماده ۴۱ قانون به طرفین موضوع داوری، حق** بر خورداری از قوانین نهادهای داوری و حق مراجعه به داوری بین المللی را خواهد داشت؛ پس اگر این مقررات همچون مقررات اتاق بازرگانی بین المللی داوری فوری را پیش بینی کرده باشد این اقدام موقت به اجرا گذاشته می شود.. (EtAl&Letort,2013:179). مقررات کشور اکوادور در قانون محلی خود رجوع به داوری فوری را فقط از طریق رجوع به نهاد داوری که این مقررات را در خود پیش بینی کرده است القا کرده و شرایط استفاده از این آیین را به صورت مستقیم قرار نداده است. در ایالات متحده آمریکا هم قانون داوری فدرال، داوری زود هنگام را قبل از تشکیل داوری ترسیم نکرده است با وضع قواعد نهادی خاص انتصاب چنین داوری هایی را مجسم شده است که قوانین تکمیلی انجمن داوری آمریکا برای اقدام فوری حمایتی اجازه نصب داور فوری واحد برای صدور دستور در خصوص درخواست های فوری را داده است قواعد تکمیلی داوری قاره آمریکا تنها زمانی را که طرفین این قوانین را به وسیله توافقنامه مخصوص یا در شرط داوری خود پذیرفته باشند، قابل اجرا می داند. (Lorenzo&Gonzalez,2013:500). باید گفت ایالات متحده آمریکا همچون کشور اکوادور که در قوانین داخلی خود داوری فوری را پیش بینی نکرده بود در قوانین داوری فدرال این امر را متاسفانه نپذیرفته است و مانند اکوادور تنها از طریق نهادهای داوری این حق اعمال را دانسته با وضع موجود اگر این دو کشور به عنوان مثال بخواهند از قوانین داوری آمریکا استفاده کنند این قوانین فقط در صورتی قابل اجرا می باشد که طرفین صراحتاً به وسیله توافقنامه مخصوص یا در شرط داوری خود آن را پذیرفته باشند در قاره ی استرالیا قانون نمونه و قانون داوری بین المللی و قانون داوری تجاری هیچکدام داوری فوری را قبل از تشکیل داوری پیش بینی نکرده اند با این شرح مقررات مرکز داوری تجاری بین المللی کشور استرالیا شامل مجموعه ای از مقررات داوری فوری می باشد که نصب داوری فوری را در داوری هایی که تحت این مقررات آغاز شده اما هنوز دیوان منصوب نشده است را صحیح می داند. همچنین مقررات داوری تجاری بین المللی کشور استرالیا شامل مقررات درخواست ((اقدام موقت)) حمایتی است که بر اساس آن امکان تسری ((اقدام موقت)) حمایتی در شرایطی که داوری فوری می داند وجود دارد؛ بنابراین طرفین باید آگاه باشند که با قبول داوری تجاری بین المللی کشور استرالیا آنها نه تنها داوری را مطابق مقررات این مرکز پذیرفته اند بلکه الزام به مقررات فوری و هرگونه تصمیم داور اضطراری نیز مورد قبول ایشان خواهد (EtAl&Johnson,2013:83) کشور استرالیا مشابه کشور اکوادور و قاره آمریکا است در مجموع داوری تجاری بین المللی کشور استرالیا اختیاری است و می توانیم استنباط کنیم رجوع به این ماهیت قوانین تکمیلی را دارد و ((اصل حاکمیت

اراده)) بر آن استوار است؛ اما اعمال مقررات آن بر افراد و اختلاف آنها جز قوانین آمره است و امکان توافق بر خلاف مقررات آن و یا توافق جهت عدم اعمال برخی از مقررات آن حتی به صورت جزئی هم وجود ندارد.

۱۱- تشخیص صدور دستور موقت به فوریت توسط داور

مبنای صدور دستور موقت شرایطی است که نیاز به رسیدگی فوری دارد که باید به صورت سریع و خارج از موعد تصمیم گیری شود تا موضوع دستور موقت از بین نرود و خسارتی جبران ناپذیر برای ذینفع دستور موقت حاصل نشود. برای صدور دستور موقت خواهان آن باید فوریت موضوع را برای مرجع صدور دستور موقت (دادگاه یا داوری) مشخص و مرجع مذکور با احراز فوریت امر دستور را صادر خواهد کرد. در حقوق داخلی برای احراز فوریت در قانون آیین دادرسی مدنی مواد ۳۱۰ و ۳۱۵ تشخیص آن را بر عهده دادگاه نهاده است. لیکن از معیار فوری بودن ملاکی در دسترس نیست. اما دادگاه با توجه به مواردی که خود درخواست کننده ارائه می- دهد و تا چه حد برای دادگاه قانع کننده است به موضوع فوری رسیدگی و دستور مقتضی صادر مینماید. در مقررات داوری داخلی نصی در خصوص صدور دستور موقت نیامده، بالتبع در مورد فوریت هم بحث و موضوعی صورت نداده است. با توجه به اصل عام بودن صلاحیت دادگاه این امر شامل داوری نمی‌شود و صرفاً در صلاحیت دادگاه قرار می‌گیرد، در صورت تردید در صلاحیت داور یا مرجع داوری اصل بر عدم و صلاحیت دادگاه در این زمینه استصحاب میشود. قانون داوری تجاری بینالمللی ایران مصوب ۱۳۷۶ در ماده ۱۷ تشخیص نوع دستور، موضوع و همچنین فوریت موضوع را بر عهده داوران نهاده و ضمناً اجازه داده که داوران تأمین بگیرند (مافی و پارسافر، ۱۱۶: ۱۳۹۰). تشخیص فوری موضوع بودن در اختیار داوران قرار داده شده و باز هم معیاری در این مورد در نظر گرفته نشده است. بنابراین، محل تردید است که مرجع داوری جهت صدور دستور موقت، معیار فوریت را با چه سنجشی انجام دهد تا لطمه‌ای به درخواست کننده دستور موقت و طرف مقابل آن وارد نیاید. خواهان دستور موقت نیاز است دلایل و مستنداتی را ارائه کند و بتواند با تمسک به آنها فوریت را احراز کند. فوریت ادعایی است که از طرف خواهان دستور موقت جهت صدور توسط دادگاه مطرح می‌شود و احتیاج به اثبات دارد. ادله اثبات دعوا در این خصوص و احراز فوریت موضوع کاربرد دارد (ادریسیان، ۱۳۸۰: ۹۵). خواهان دستور موقت با استفاده از دلایلی که قانون احصاء نموده از جمله؛ ۱- اقرار ۲- سند ۳- شهادت ۴- قسم ۵- معاینه محلی ۶- تحقیق محلی ۷- ارجاع امر به کارشناس ۸- امارات، با استفاده و استناد به هر کدام از آنها فوریت را احراز نموده و دادرسی بر این اساس دستور موقت صادر نماید. دادگاه در خصوص احراز فوریت مقید به رعایت تمامی تشریفات و پیچیدگی‌های دعاوی ماهوی نمی‌باشد، زیرا اگر وارد همه مراحل رسیدگی و تمامی تشریفات شود موجب اتلاف وقت و زمان خواهد شد که جهت صدور دستور موقت مناسب به نظر نمی‌رسد و سبب اطاله دادرسی بوده، که با مقتضای فوریت مخالف است (ادریسیان، ۱۰۱: ۱۳۸۰) قانون داوری تجاری بینالمللی در ماده ۲۲ در خصوص درخواست و دفاعیه اعلام می‌دارد: طرفین می توانند کلیه مدارکی را که مرتبط تشخیص میدهند و یا فهرست مدارک یا سایر ادله ای که در نظر دارند بعداً تسلیم کنند همراه با درخواستی ادفاعیه خود تقدیم دارند.» باید گفت که درخواست کننده هر نوع مدارکی را که در اختیار دارد می‌تواند ارائه دهد و از آنها استفاده کند. در رسیدگی‌های داوری توجه به ادله ابرازی طرفین مهم است و حتماً برای اینکه رسیدگی و اختلاف حل و فصل شود باید به این نکات توجه دقیق صورت گیرد. برای صدور دستور موقت در داوری می‌تواند برای احراز فوریت امر به دلایل ابرازی خواهان توجه و فوریت را احراز تا دستور موقت مدنظر درخواست کننده را صادر نماید. در هر صورت باید دلیل ارائه شده توسط درخواست کننده امر فوری مورد قبول داور واقع و سبب اقتناع

وجدانی او برای صدور دستور موقت گردد. قانون کشور کلمبیا داوری فوری را مجسم نبوده است. اما ماده ۹۰ قانون این کشور بیان می دارد که برای طرفین امکان دارد قبل یا در جریان داوری برای اقدام احتیاطی در خصوص داوری بین المللی از مقام قضایی در طلب کنند (Alejandra Arboleda&Posada Isaacs 2013:149) در کشور کلمبیا در جوامع بین المللی امکان صدور این اقدام قبل و بعد از تشکیل داوری ترسیم شده است و کشور کلمبیا راجع به قوانین ایران مدرن تر است چون که ایران به دلیل قانون داوری تجاری بین المللی امکان صدور اقدام موقت را فقط بعد از تشکیل داوری را صحیح دانسته و قوانین مرکز داوری بین المللی کشور سنگاپور هم بیان می دارد که امکان دارد فرد خواستار به کمک فوری قبل از تشکیل داوری نصب داور فوری را درخواست کند. اصلاحات اخیر در قانون داوری بین المللی تعریف هیات داوری را توسعه داده است که شامل داوری فوری میشود به این نحو که هرگونه دستوری توسط داوری فوری در کشور سنگاپور خواهد توانست توسط دادگاه عالی سنگاپور به اجرا در آید. (Tay&Liu DLA Piper 2013:409)

۱۲- نتیجه گیری

متأسفانه در کشورهای همانند ایران، آنگولا، اندونزی هیچ گونه مقرراتی در جهت اعمال صدور دستور موقت قبل از تشکیل دیوان داوری از سمت داور ترسیم نشده است اما در کشورهای اسپانیا، اسلواکی و سنگاپور صدور دستور اقدامات موقت قبل از تشکیل داوری را در صلاحیت محاکم می دانند. در واقع جمیع نظام های داوری جهان در نظریه ای قابل مکث مراجع داوری و دادگاه ها را جهت اقدام به ((صدور دستور موقت)) دارای صلاحیت موازی می دانند طرفین داوری خواهند توانست برخی حقوق را برای داوران در نظر گرفته و برخی حقوق را از داوران سلب نمایند. یکی از حقوقی که میتوان برای داور در نظر گرفت صدور قرار دستور موقت است. دستور موقت اقدامی موقتی و گذرا و از امور اتفاقی و استثنائی است. این قرار در امور دادرسی فوری در داوری نیازمند به اقدام سریع دارد با احراز فوریت امر جهت حفظ حقوق خواهان دستور تا صدور رأی قطعی در خصوص موضوع صادر میگردد. متأسفانه در داوری داخلی چنین اختیاری برای داوران در نظر پیش بینی نشده و سکوت حاکم در این خصوص است شاید با توجه به صلاحیت عام محاکم قضایی و اصل ((عدم صلاحیت دادگاه)) استصحاب شود و همچنین استثنائی بودن صدور این قرار در اختیار دادگاه ها قرار بگیرد. از طرفی عدم نص صریح در این خصوص سبب میگردد برای داوران چنین اختیاری را در نظر بگیریم و این امر میتواند بدلیل بدیهی بودن موضوع باشد، زیرا رسیدگی در داوری حل و فصل اختلاف به دور از ((تشریفات خاص)) مقررات آیین دادرسی انجام گیرد و خوشبختانه با الگو برداری معقولانه قانون داوری تجاری بین المللی ایران مصوب ۱۳۷۶ از قانون نمونه داوری آنسیترال به روشنی حق اقدام به صدور دستور موقت را برای داور در نظر گرفته است. قانونگذار برای اقدام به صدور دستور موقت همانند حقوق داخلی واژه ((فوریت)) را ملاک عمل دانسته است اما باز متأسفانه از صحت سنجی و ملاک عمل در واژه ((فوریت)) ابراز عقیده نداشته است. داوران همانند قضات در محاکم دادگستری جهت اقدام به صدور ((دستور موقت)) می بایست فوریتی را ملاک عمل قرار دهند که ملاکی برای آن در قانون به صورت کمیت ذکر نگردیده است. هرچند که واژه ((فوریت)) عنصری هم در ذات و هم در نفس برای اقدام به صدور ((دستور موقت)) می باشد. به همین منظور درخواست کننده قرار((دستور موقت)) می تواند به جهت اثبات فوریت از ادله اثبات دعوا تصریح شده در مقررات قانونی مختلف استفاده نماید. طرفین موافقتنامه داوری خواهند توانست که با توافق این اختیار را از داور سلب نمایند، طرفین اختلاف در اعمال این اختیار برای داور دارای اراده آزاداند. در برخی موارد طرفین اختلاف جهت اینکه احقاق حق آنها بهتر صورت گیرد، همچنین بدلیل اینکه دستور صادره از توان اجرائی مناسب برخوردار نیست، با دقت در موافقتنامه داوری و فرآیند داوری یکی از طرفین از دادگاه واجد شرایط به اصل دعوا، تقاضای اقدام به صدور ((دستور موقت)) را خواهد؛ اما این تقاضا به معنای برهم زدن موافقتنامه داوری نخواهد بود و موافقتنامه داوری به زنده بودن خود ادامه خواهد داد. باید گفت داوری دارای مبنایی قراردادی است به همین دلیل حتی با سکوت مقررات داوری این اختیار برای مرجع داوری با توافق طرفین امکانپذیر است. این امر در اکثر قواعد و نظام های حقوقی پذیرفته شده است. صلاحیت همزمان دادگاهها و داوران قابل قبول نیست، مطلب نگران کننده این است نصوص مناسب در داوری داخلی برای داوران وجود ندارد. اما با کمال احترام پیشنهاد می شود با توجه به موضع مناسب قانون داوری تجاری بین المللی ایران که قدمی موثر در جهت پیشبرد نهاد داوری در زمینه بین المللی برداشته است بهتر می باشد قانون آیین دادرسی مدنی در گام اصلاح گردد، طوری که داوران داخلی نیز صلاحیت صدور ((دستور موقت)) را با توجه به نصوص و به

صراحت به بیان این موضوع دارا شوند.

References

1. Audzevičius, R., & Daujotas, R. (2013). Lithuania. In G. T. Wegen & S. Wilske (Eds.), *Arbitration in jurisdictions worldwide*. Law Business Research Ltd.
2. Ban, C., et al. (2013). Hungary. In G. T. Wegen & S. Wilske (Eds.), *Arbitration in jurisdictions worldwide*. Law Business Research Ltd.
3. Barakat, A., et al. (2013). Kuwait. In G. T. Wegen & S. Wilske (Eds.), *Arbitration in jurisdictions worldwide*. Law Business Research Ltd.
4. Barrington, L. (2012). Emergency arbitrators: Can they be useful to the construction industry? *Construction Law International*, 7(2). Retrieved February 9, 2015, from www.ibanet.org
5. Beřlohlavek, A. (2013). Czech Republic. In G. T. Wegen & S. Wilske (Eds.), *Arbitration in jurisdictions worldwide*. Law Business Research Ltd.
6. Billiet, J., et al. (2013). Belgium. In G. T. Wegen & S. Wilske (Eds.), *Arbitration in jurisdictions worldwide*. Law Business Research Ltd.
7. Bockstiegel, S., Kroll, P., & Nacimiento, P. (2009). *Arbitration in Germany: Law and practice*. Kluwer Law International.
8. Bohm, E., & Proksch, P. (2013). Austria. In G. T. Wegen & S. Wilske (Eds.), *Arbitration in jurisdictions worldwide*. Law Business Research Ltd.
9. Born, G. (2001). *International commercial arbitration*. Kluwer Law International.
10. Born, G., & Lee, S. (2013). The emergency arbitrator procedures under the new HKIAC Rules. *Arbitration & ADR in Asia*. Retrieved from <https://www.wilmerhale.com>
11. Bricker, R. B., Beemer, M., & Wills, A. D. (2008). Creative drafting of arbitration clauses: Resurrecting arbitration's benefits by moving beyond the boilerplate. *Bloomberg Finance L.P.* Retrieved February 2015 from jenner.com
12. Chen, H. H., & Shen, K. F. (2013). Taiwan. In G. T. Wegen & S. Wilske (Eds.), *Arbitration in jurisdictions worldwide*. Law Business Research Ltd.
13. Chuhakasikarn, K., King Tilleke, J., & Gibbins, T. (2013). Thailand. In G. T. Wegen & S. Wilske (Eds.), *Arbitration in jurisdictions worldwide*. Law Business Research Ltd.

14. Dai, W., & Bergman, L. (2011). Comparison between SCC arbitration and CIETAC arbitration. Retrieved February 2015 from www.biicl.org
15. David, R. (1984). Arbitration in international trade. Kluwer Law and Taxation.
16. Derains, Y., & Schwartz, E. A. (1998). A guide to the new ICC Rules of Arbitration. Kluwer Law International.
17. El Ahdab, J., & Eid, M. (2013). Saudi Arabia. In G. T. Wegen & S. Wilske (Eds.), Arbitration in jurisdictions worldwide. Law Business Research Ltd.
18. El Ahdab, J., et al. (2013). Qatar. In G. T. Wegen & S. Wilske (Eds.), Arbitration in jurisdictions worldwide. Law Business Research Ltd.
19. El Meouchi, C., et al. (2013). Lebanon. In G. T. Wegen & S. Wilske (Eds.), Arbitration in jurisdictions worldwide (p. 45). Law Business Research Ltd.
20. Engström, D., & Marian, C. (2011). Sweden: Pre-arbitral proceedings in practice. Global Arbitration Review Journal, 6. Retrieved February 2015 from <http://globalarbitrationreview.com>
21. Fouchard, F., Gaillard, E., & Goldman, B. (1996). Traité de l'arbitrage commercial international. Paris.
22. Garner, B. A. (2004). Black's law dictionary (8th ed.). Thomson West.
23. Horning, R. A. (n.d.). Interim measures of protection. In Guide to WIPO arbitration. WIPO.
24. International Chamber of Commerce (ICC). (1998). ICC Arbitration Rules, Article 23(2).
25. Kashani, J., & Sheikhiyani, M. (2011). Issuance of interim measures before the formation of the arbitral tribunal by the emergency arbitrator under the new ICC Arbitration Rules and the Swiss International Arbitration Law. International Legal Journal, 46. Center for International Legal Affairs of the Presidency. **[In Persian]**
26. Lukash, R. M. (2005). The institution of arbitration in calculated international contracts (M. Alsan & M. Manouchehri, Trans.). Legal Journal of Arbitration, 1. Biannual Journal of Law Students, Shahid Beheshti University.
27. Nguyen Manh, D., et al. (2013). Vietnam. In G. T. Wegen & S. Wilske (Eds.), Arbitration in jurisdictions worldwide. Law Business Research Ltd.
28. Sammartano, M. R. (1992). International arbitration law and practice (2nd ed.). Kluwer Law International.

29. UNCITRAL Secretariat. (1985). Analytical commentary on draft text of a model law on commercial arbitration (UN Doc A/CN.9/264). In Holtzmann & Neuhaus, Model Law.
30. Zarkalam, S. (2004, Winter). Distinction between quasi-arbitration institutions and arbitration institutions in international construction contracts. *Modarres Quarterly of Humanities, Special Issue on Law*. **[In Persian]**